

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫГАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ
6 СОМДУ

КЪМР-НИ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНДА

Ызланган жол бла алгач таукел барыргыа

КЪМР-ни Правительствоосу чыныгы кезиле министри отчбуну тынчлаганды. Бу жол сиз республиканы агропродуценттер комплекс кыймылы ооган айларды кылай аймагыны юсюнден барганды.

Бу буюмло айныгыш биз баш борчу-бузгача хыраабоз дегенди КЪМР-ни Президент Арсен Каноков жыйынуу ишин баштай. Ол да боштон туюлду, нек дегенде элде алышка кеп социалдык жуушпа тамамларга керекди. Бек башы уа-

халкыны иш бла жалчытыргыа, эллиени жашуларын тапландырыргыа. Былайда Президент кеп элге, аны кыой, шахарда бир кыуум районда да суу кыыйлык сынаганларын эсертгенди, жууук заманда ол жартылыкпадан кытуулуну борчун салганды. Эллиени жашуларын игилендирино баш амалына республиканы башчы жерлеги тап хайырлануу санайды. Ол республиканы болумларында жерге кыралы ооноунда кыалса тюз болгунун айтып, аны бирге муниципальный илекке болган жерлеги тынгы-

лы квароргыа, аладан нек кыдар кеп хайыр алгырга коршориге кереклисин чертгенди. Биз а жаңы амалла, технологияла синдирилер ючюн, кылуубуздан калгени аярык тойлобоз дегенди.

«Республикада боз турган жер болмагы аны мени артыкча бек кыуандырады, деп белгилегенди Арсен Баширович. - Ол адам жерге улу магъана бергендери, анда ишлерге оюнгендерин кыргозоткон шартды. Быйыл тирлик да аман болмаганды, алай эсе уа, эллиерибиз да бир кесек байкылангырла.

Андан сора КЪМР-ни эл молк эм аш-азык министри Тембулат Эркенов агропродуценттер комплекске хал бла шагырей этенди. Ол быйылгы жыл эл молкюно айнытууну беш жылга жарашдырылган федеральный эм республикалы программала жашауда бардырылган башланган жыл болганын эсерттгенди. 2008 жылда ооган кезиню итогларыны юсперинден айтханда уа, алгынч ки жылны ичинде этилген иги жанына тиорениулини сакыларга кыолдан келгенин чертгенди. Анга юлгоге былай

шартла келтиргенди: ол кезиню ичинде чыгарылган эл молк продукцияны илчеме, бытыртыр айтханда кере, бытырдан берги эсенди эмда 104 проценти тутканды. Мирзеюлок битимледен 400 миң тонна чаклы бир жыйылганды, ол а бытырдан 130 миң тоннага асламды. Шендо такта кеттеге бла каргоф жыйыла турды. Такта кеттеден битеу да 265 миң тонна жыйылганды, аладан битеу да 300 миң тонна тирлик алыныр деп умут этиледи. Нархтодон бла чеплеуден а 200 миң эм 300 миң тонна жыйрга белгиленеди.

Мирзеюлок кыуандыруу игилендирир ючюн, министр айтханда кере, бытырдан берги республикада урукчулукну жаңыдан кылга алыу жаны бла мадарла этиледи. Алты миллион сом багыасы тынгуу урукчула алыныр, республиканы сынауу производство молклеринде себилгенди. Алынган урукчула республиканы эл молк товарла чыгарычуларына уузу багыала бла сатылдыла.

Ахыры 2-чи беттеди.

Кенеш

Кытлыкдан кытулур мадарла этиледиле

Росей Федерацияны Президент Дмитрий Медведев кезиню болушукчусу Аркадий Дворкович бла иши халда тобешгенди. Аны кезинюде сиз банк системаны ача кытлыкдан кыруулануу юсюнден барганды.

Президентни Администрациясы башчысы эм Правительство бла кенешти, бу проблема бла байламлы кыыйл этилген законланы созмой жашауда бардырууну мадарларын этиги. Таманланган ишлер юсперинден манга билдирип тургузу, - дегенди тобешиню кезинюде Дмитрий Медведев.

Фонд рынокка болушукчу этиню юсюнден ооноула Правительствоу кезилеу жыйылуунда, тыш эконюбанкны кыруучу Советни кенешинде ала созюлгенди. Президент Владимир Путин бек алгач кыралыны эконюбанкын жалчыткан компанияла болушурга кереклисин этич халда белгилегенди эм тыш эконюбанкны баш капиталы 73 миллиард сомга кыргозоткону да билдиргенди.

Ол ача росейли багылы кагытылган, страхование келишимлени сатып алырга берилгенди. Андан сора да, тыш

эконюбанкка росейли фонд рожга болушук этерге деп багында 73 миллиард сом берилдикти. Бизни кеп предриятилардыбыз тыш кыралдан ишлерге деп кредитле алган эдиле. Аладан бири да ишлемейди. Борчланы кыайтарууну болжаллары уа жети келеледи. Биз алагы да болушурга, алай бла росейли предриятиларыны уузу, алапы бизнес багыларында арталында келишимге багыала бла сатылуудан кырууларга керекбиз. Ол ишлерге Росейи Ара Банкы эконюбанкга 50 миллиард доллар бергенди, - дегенди премьер-министр.

Жыйылууда кыралыны эконюбанкы бла тозонной байламлыгы болган проблемалы ЖКХ-ны кыш айла ишлерге кызыгыгыны юсюнден да сиз барганды. Регионалы айныулары ючюн жууалы министр Дмитрий Коозаны айтханына кере, кыралда кышхача аз тыш эконюбанкны баш капиталы 73 миллиард сомга кыргозоткону да билдиргенди.

Ол ача росейли багылы кагытылган, страхование келишимлени сатып алырга берилгенди. Андан сора да, тыш

Басмага ХУЧИНАЛАНЫ

Ануар хазырлаганды.

Элбрус райондан

Кемчиликлени биригип кетериге

Бу ююнде Элбрус районну администрациясыны башчысы Сотталаны Куурманны бу жерге властыяны, жаматуу биригуулени, дин жуулуучулары кыатышчулары бла тобешинюде районда болум созюлгенди. Аны кезинюде арт заманда районну жеринде иш ишени кылуучулары бир ненча кере чабуулук этилгени да чертилгенди. Кенделенге кирген жерде да болган кыуанды юсюнден да эсерттигенди.

Сотта улу районда болум аны бек жарытханын, проблемаланы биригип тиорендириге кереклисин айтхандан сора тобешинюге кыатышханда да кесериню оюмлары билдиргенди. КЪМР-ни Парламентини де-

путаты Темукюканы Хашим, жер-жерли самоуправляенины советини председатели Отарланы Исмайл эм башчала жаш туюно тюз иялет юйретиуге уулу эс бурурга, жолларындан ажашдырган адамладан алапы сакыларга, районда ырахатлыкны саклар ючюн, кючлени биригипти коршориге кереклисин белгилегенди.

Тобешиню район администрациясы ууралган коллегиялы координация ара ишени тири бардырыча ызга салырга, властыя бла жаматууны араларында байламлыкны фойдалы этерге, аны тамамлангылык ишени планын хазырларга, этилген жуулуучуларга сакыларга тургурга керекди деген ооноу алынганды.

Жаңгы амаланы хайырлана

Сакат сабийге бла ишлеу оогануу программа Элбрус районда ючюнчю жыл бардырылды. Аны «Особый ребёнок» деген ресурс координация-диагностика ара жарашдырганды.

Проектын илму таматасы Моллапаны Зарета айтханда кере, сынауу биринчи эки кезинюде Тырнаууну «Пиле» билим берген учреденисны, шахар поликлиника, сабий эм жаш туюно

чыгармачылыкны район арасы бла байламлыкла тохташдырылгандыла. Попелить совет да ишлейди.

Жаңгы оюму жаны ара лицензия школга дери билим берги буюмлодон федералды сынауу плочадада башлаганды. Мында сабийге эм алапы кыуанды, шахар школлары амалла кыралдыла. Кыуанды су ючюн ишлейди. Сабийлени төрт кере ашатыла эм тюз кезинюде жуулатыдыла.

Адамла кеп жыйылган эдиле

Бу ююнде Тырнаууну Къулийланы Къайсын атлы Култура ююде болган концертте адам кеп жыйылганды. Ол санда предриятиларыны бла организациланы башчылары, предрицимателы да. Аны Элбрус район администрациясы, «Молодая гвардия» жаш туюно жаматуу биригип эм «Союз молодёжи» шахарда орналган 7-

чи номерли интернат школда окуганын сабийге деп кыуагандыла.

Жаңдауруук акцияны район администрациясыны башчысы биринчи орунбашчысы Абдрашкыяны Раиса Анханды. Концертти кезинюде сахнага «Иман», «Асс-Аланы» жырчы кыуумла эм республиканы бла Элбрус району артисттери чыгырландыла.

Басмага ТЕМИРЛАНЫ Анатолий хазырлаганды.

КЪМР-НИ ЗАКОНЛА ЧЫГАРЫУЧУ БАШ ОРГАНЫНЫ 70-ЖЫЛЛЫГЫНА

Законла кыалай толтурулгандарына контроль этиу баш ишлерибизден бириди

Малкыраланы Далхатын жашы Тахир 1961 жылда Лашкутада тууганды. Кыбаргы-Малкыс кырал университетини башап, инженер-механик устаклык алганды. Урунуу жолун ол Тамбов областада «Красное знамя» колхозда инженер-механик болуп башлаганды. Андан сора Тырнаууну вольтрам-моллибден комбиньтанда торло-торло кылуушлада ишлегенди. ВЛКСМ-ни Тырнаууну шахар комитетини биринчи секретары болганды, Тырнауунда механизация эс автомобиль транспорт управленияга, Элбрус районда урунуу эм социальный айнытуу управленияга башчылык этип турганды.

2008 жылда Федералдан башап жер-жерли самоуправляенины Элбрус район Советини председателини замателити, ызы бла Элбрус району администрациясыны башчысыны замателити болуп ишлегенди. Эки жылдан а оны КЪМР-ни куортулга эм туризм министрини замателитени сапардыла. Андан а «Единая Россия» битеуросей партияны Кыбаргы-Малкыс регион буюмлоно толтуруучу комитетини башчысына айрадыла.

Бусагында Малкыраланы Тахир КЪМР-ни Парламентини магындагы комитеттеринден бирине Экономика политика жаны бла комитетте башчылык этеди. Республиканы законла чыгарыуучу органыны 70-жылгынын байрамны алында биз аны бла комитетини ишени юсюнден ушак этгенбиз.

- Тахир Далхатович, сиз башчылык этген комитетини магынасын неде кересииз?

- Кыска айтханда, Экономика политика жаны бла комитетте республиканы хайырчы экономика, промышленлык эм инвестиция политика касын кыурады, аны правога келишдириуу бла кю-

решеди. Республиканы экономика политикасыны баш борчлары уа айныуу кючлендириуу, халкыны кыолайлыгын бедороуу. Да алапы тамамлар ючюн, программалы амал керекди. Ол а республиканы битеу алыкчылары: табигыйаттын, хауасын, билимди адамларын, экономика, культура эм тарых онгларын хайырлануу мурдорунда жарашдырылды. Ма битеу ол затла акырында Кыбаргы-Малкыс арны эконюбанкны асуюю, аны битеуросей эм халкыла аралы рыноккада чыдамлыгына себиллик эти мейворык тойлоду.

Экономиканы айнытуу программалы амалын тынгылы хайырлануу ючюн, КЪМР-ни Парламентини ондан артык тийишли республикалы целевой программаланы кыыйл кергенин белгилемей жарам. Аладан бек магыналысына «Ква-

баргы-Малкыс Республиканы 2007-2011 жыллада социально-экономика айнытуу программасы» саналды. Анга Кыбаргы-Малкыс арны битеу магыналы макроэкономика керююмдери киредеди.

- Аны баш борчлары уа кыалайдыла?

- Аладан бири халкыбызны кыолайсыз кыуууну нек кыдар аз этиню. Баша борчларыны юсперинден айтханда, республикада демография болууну игилендирино, жашуу журтланы кыруушланы айнытууну, тынгылы юйле алырга, ишлерге да хар кими да кыолундан келерича этиню, ол санда ипотеканы хайырлануу бла инвестиция эм инновация ишени кючлендирино, жер-жерли самоуправляенины ишени кеси алына кыураган, фойда жаны бла хайыры болган, властыя бла халкыны онгларын биригирген системаны мурдорунда айнытууну магынасы айтып айталамача уллуду.

Ахыры 2-чи беттеди.

АКЦИЯ

Нальчикни паркында эки мингге жууук терек орнатылганды

Бу ююнде Нальчикке терекле орнаткан акция бардырылганды. Аны шахарны администрациясы кыуаганды. Алты юзюге жууук жаш адам, ол санда КЪМР-ну бла Кыбаргы-Малкыс кырал эл молк академияны студенттери, шахар школлары окуучулары, Нальчикни Жаш туюно союзуу келечилери эки минг тенги бир

терек орнатканды. Асламын Атажуми атлы бахчада, нек дегенде юсюндөгү жерлени башындан башап, коммуналы молкюно ишени ачарындан беш жоюден артык кырууган теректи тамырлары бла чыгарып кетергенди.

Нальчикке ара паркы Россияда бек амалде биринчи саналды. Мында дуняны хар жеринден да келтирилген жол бла эли терекни тиорюлери бардыла. Сөзсүз, алапы сакыларга бла бирге санан да бедорюрге керекди.

Нальчикни администрациясыны башчысы орунбашчы Галина Портованы айтханына кере, ол парк парда терекле орнатырга келген жаш адамлары бир кыуумларыны ата-аналары да алача заманларын да бил-

лай ишлерге кыатыша турганды. Алай туюндон-туюно өтген тереуден табийгыкта да хайыр тошеди.

Бир-бир кыралдада терекле орнаткан кюн уллу байрамга айланганды. Ол кюн таманланган иш табигыйатын аргуушунуа кыошумчулук этени бла бирге адамлары да биригирди.

КЪУБАДИЛАНЫ Нуржан.

Жаш туюно политика

Законну жорукларыны кепле билмейдиле

КЪМР-ни Жаш туюно эм жаматуу биригуулени ишлери жаны бла кырал комитетинде «Жаш туюно эм закон» деген темага жораланган «төгерек стол» бардырылганды.

Аны кыатышханда болгонюк жаш адамла законну жорукларыны асламын билмегендери эчиз эс белгиленди. Аны сытануу а ёсөп келген туюно арасында правдыла бла юйретиу ишлери белгиленича бардырылгандарында көргенди. Бу вопрос бла байламлы кеп предложенила созюлгенди. Ол

санда бу ишге вузланы студенттерин тири кыатышдырырга, ала шунула кыуандыра ала окурну этиню юсюнден да. Андан сора да, кеси ырызлыклары бла милицияга болушурга оюйган кыуумлары кыуагача кереклисин айттылганды.

Комитетини специалист В. Ошунуо айтханына кере, жаш туюно законду жарум этерге аны жорукларыны тириликте хайырчы юйретиуге керекди.

ЗАЛИМЛАНЫ Залина.

Ахшы хапар

Спорт майданла ачылгандыла

Озган ыйкыда «Газро-детям» программаны чеклеринде Черек району Тёвен Жемгала эм Лескен району Катуй олуинде спорт майданла ачылгандыла. Ол кыуанды ишлерге «Кавказрегионга» ООУ-ну генеральный директору замателити Александр Иванович акционер обществоу КЪМР-де Филиалны директор Арсен Мошов эм КЪМР-ни Физкультура эмда спорт жаны бла кырал комитетини специалист Ю. Ошунуо аны ачылгандыла.

ле энци гитче футбол, баскетбол, волейбол эм башка оюла бардырылгандыла. Алапы кыруушларында шендоюно материалла хайырлангылгандыла. Резинадан жарашдырылган майданла сабийге санларыча кеп тошорюлде деген кыоркуу азы. Школчула жаңгы спорт кийимле бла да сатылгандыла.

Арсен Мошов билдиргенге кере, ючюнчю майдан жылны ахырында дери Чегем шахарда ачылганды.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

М.М.Гукешевни асыруу жаны бла комиссия кыруалганды

Кыбаргы-Малкыс Республиканы белгили политика эм жаматуу кылуушчу Гукешев Мусарби Мухамедовичи елени бла байламлы КЪМР-ни Президентини ооноу бла аны асыруу жаны бла комиссия кыруула кыруалганды.

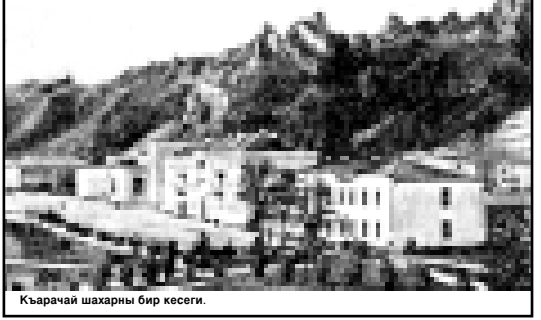
ципальный району администрациясыны башчысы; Сохов В.К. – КЪМР-ни Парламентини Экономика политика жаны бла комитетини председателини ооноу бла аны асыруу жаны бла комиссия кыруула кыруалганды.

Тхазалиев М.Т. – КЪМР-ни Правительствоу Председатели биринчи замателити (комиссияны председатели); Зумакюканы Б.М. – КЪМР-де Адамны эркинликтери жаны бла уюлмочууны; Павленко В.П. – Нальчик шахар округу администрациясыны башчысы замателити; Паногов М.А. – Терк муниципалдык району администрациясыны башчысы; Орехов Т.Х. – КЪМР-ни эл молк эм аш-азык министри; «КЪМР-ни промышленликтерини ооноу» иш беруючулери регион биригуулерины председатели; КЪМР-ни Президентини бла Правительствоу пресс-службасы.

ТОКТОЖУНГА

ЖОпунуларны, миссионерлени айтыкларына кере, Къарачайлына Шимал Кавказын бек аруу эм жигит халкыды. Ехтем да халкыды деп айтырды да болсо, дэстлемерин зат кыдыр. Сана 200 миң чакыды, тили запат кылчак къуамун торк белегени алтай койорону кыраачай-малкъар тилиди. Орус тили да ич билериде. Жамалары Октябрь революцияга дери барды графика болгонды. Андан латин графикага кенчегенде, озган XX ёмюрю 30-жыллары арасында бардан орус графикасы хайырланды, мусулманлагдыла - сунитте.

Къарачайлыны халкча къурауларына алапы шен-Бахан (Урусбийлары) деп жюрюнген. Алайды да, жашуа жер илей чыкынганыла, ала орналган жерге да атла керек эдиле. Малкъарда, Къарачайда да, ол кезинде айрылган къуамгы (кыраачайлыла) ол къуамуну башчысыны аты аталганды, дейдиле. Емюрленде бери да дунияны башында жашаган халкыны бирине да адам атталганды. Америка болмаса (Кытай, Индия, Япон, Англия, Малкъар, Ногъай, Татар, Франция, Англия...). Адамлагы аа атака келгенди кырал ата (Япон, Инглиз, Индия, Ногъай, Орус, Орусбий, Малкъарбий, Герман, Франц, Кырна эм башкала). Торк тили гун халкчагы окына атталганды 443-448

Къарачай шахарны бир кесги.

Къарачайлыла

дого жерлерине бирине дегенде да ич билериде азырандан башлап ёмюрлерде (багыр жук) жаш турган тау миллетле, арда ол тирге келген алача. Эртерге булгарла, кыпчакча сөбелет историгенде (официална версия). Бир-бир аллимле уа Кырмадан келген халкды, дейдиле. Малкъарыла жюргөн турмушга, халкыла кере уа, Къарачай (Къарачайлыны, тукумду, аны юсонден шарт билдирю жукды) кесини адамлары жууклачы, алулары, аны болсонган адамлары да алап, XIX ёмюр, жашар жериле, Бахан ауулдан кырылчы, къарачайлыны шендого жерлерине жеткенде. «Былайда жашуу этер жер барды» деп токтаганды. Ма андан бери Шимал Кавказын, Россияни, Тюркюни историйларында да айтыла келеди Къарачайны, аны биринини, ашы адамлагы Къарачайлыны, Къарачайлы жюрюнгөн халпарга XV дегенде да алапды бу халкны XV ёмюр деген историйсы.

Къарачай миллет кийим.

юсонден таурула кепюнде аныча сурулуга чюзмло, таулушало жерлерге, тырналкыча, илинген, таусула билмеген кыты жууклары кыайсы кумалы кыйлады бардыла? Къарачай кумалы кюйюн юнондон къарачайлы-малкъарлы тыралогила бля этилген жамычкында суу арталыча ёлмейди. Бу кумалы кюйюн этинде, кюйюругуна жеткен алачатагылыт, кюйюруге да жукды дунияда, Англияда бля Австралияда этте деп ёсдорлоген кумалы кюйюлдон сура. Шиттен болурус Пармиде бир улуу рестораны нысы кыраачай кумалы кыйланы ёсдюруге, эттеринден ашызкы этини сата, аты айтылганы битву кырылды. Айрыу, кышарыруу бл 35-38-чи жылда чакырылган къарачай кумалы жибек ююлю кыйланы жюкере ян аюг кумалы этини ююлдерини (сербилерден) атлары Къарачайлы, кыды, кеслери да алапды жюндон 7-8 шыр килограмм бердиле.

Къарачай кумалы атлары сфратлы болгандына. Таулада оюна терк жюргөн арыл-тал билмеген, хайлыгана алай айтырча болза эсе, аксылты аттардыла. Ма ол кавчестовлары ююну кыраачай атла аскерчи атыла сапалыгандыла, эттен бери да аскерчиле, чекиледе деп сатыл алай болгандыла, ол санда Россия да.

Малчылык бля бирге кыраачайлыла сюрюнде болган жюндю аныча ауралыча жеткен Черкес автоном област, ала тууган журтларына кыйтандала сора, жын да озгунчу - 1957 жылда-область социалист кыруулуга болууган жетишмилери ююк Тенини сюрени бля саулганылганыды. 1972 жылда уа - 29-чу декабрьде - Халкыны Шубюкчылары ордулене тийиш болгандыла, жюндю аныча ауралыча жеткен Социалст Урумуу Жигитлери эдиле, алапы аспамысы да къарачайлыла болгандыла, битву алай айтында уа, ол кезинде дери областыны 14800-ден астам арды урумда болууган жетишмилери ююк орду.

Шендо Къарачайны кесинде халкы бек эртелден бери келген жолу нысман историйсы жашарыруу бля юршегене бардыла. Анга да угайды дегер жарамайды: битву дуняда да миллет севимлик ондиге дери болгандыча ёстеди. Алай малчылыла бля къарачайлыла дауу этерик болмасы динилери, тиллери, адет-кысымдары, кийимлери, тукум, адам кыды, нюк жюкере, койорниет севимлери, намыс-сыйлык сюрюмюу адеттери, той-оюнлары, нарт эпослары, жомакчалары, ачы жырлары бир болгонлары да анга шыгатылды эдиле.

Къарачайлыла, малкъарлыла, малыны сюрюнгөн халкыдыла. Битву дунияга айтылган къарачай кюйюну ююлдерини, аны бля алапды бу халкны XV ёмюр деген историйсы.

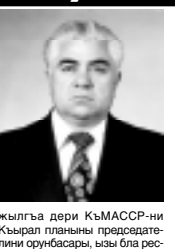
Къарачайлыла, малкъарлыла, малыны сюрюнгөн халкыдыла. Битву дунияга айтылган къарачай кюйюну ююлдерини, аны бля алапды бу халкны XV ёмюр деген историйсы.

Къарачайлыла, малкъарлыла, малыны сюрюнгөн халкыдыла. Битву дунияга айтылган къарачай кюйюну ююлдерини, аны бля алапды бу халкны XV ёмюр деген историйсы.

Къарачайлыла, малкъарлыла, малыны сюрюнгөн халкыдыла. Битву дунияга айтылган къарачай кюйюну ююлдерини, аны бля алапды бу халкны XV ёмюр деген историйсы.

ГУКЕПШЕВ Мусарби Мухамедович

Къабарты-Малкъарны жамуатына улуу буюу сынар-гъа тошгенди. Къабарты-Малкъар Республикада промышленностуну айнытууга улуу кыйын салган Мусарби Мухамедович Гукепшев жашуудан кеткенди.

М.М.Гукепшев 1933 жылда 7-чи январьда КъМДМАССР-ни Терк районуну Хамиде элинде тууганды. Кесини уруну жолун ол 1951 жылда Наркълхаланы химия комбинатында аппараты болуп башлаганды. 1952 жылда Москвада кырум эм сплавла жаны бля институтха киргенди. Аны 1957 жылда бошгандан сора 1962 жылга дери Нальчикни машинала ишлеучо заводунда технолож, тамата технолож эмда цехини таматасыны оубуруучу Советини член, 1962 жылда уа аны заводуну паркомуну секретарына айырылды, 1964 жылда ол мында баш инженерини орунбасары болды.

1965 жылда Мусарби Гукепшев КПСС-ни Нальчик шахар комитетини промышленност-транспорт бөлүмюно таматасына салынады. Ызы бля халкы депутатлары Нальчик шахар Советини ишлекюмуну председателина айырылды. 1966 жылдан а КПСС-ни Къабарты-Малкъар обкомуну промышленност-транспорт бөлүмюно таматасы болуп ишлейди.

М.М.Гукепшев республиканы жамуат жашууна трий кыштыранды. КПСС-ни Къабарты-Малкъар обкомуну кыды, КъМДМАССР-ни Баш Советини депутаты болгонды. 1987 жылдан башлап 1989 жылга дери «Кабалкаботранс» ТПО-ну генеральнй директору, 1989 жылдан 1991

жылга дери КъМДМАССР-ни Кырал плананы председатели орунбасары, Ызы бля республиканы Ырысы жаны бля кырау комитетини председатели болуп ишленди. Машинала ишлеучо заводун ишленгенде, Мусарби Гукепшев алай техниканы бля технологияны иште синдириу бля кыты юршогенди. Аны башчылыгында металл эритиучо цех жагыртылганды. Анда ишленген кезинде ол кеп юршосыны арга сөбөлүк этген 23-дан артык рационализатор предложеленины иште хайыргананды.

КПСС-ни обкомуну бөлүмюно таматасы болгонданы уа, Мусарби Мухамедович республиканы промышленностуну айнытууга улуу кыйын салганды. Аны кыштыруу бля обкомуну промышленност-транспорт бля жалпылыгандыла, илму-техника прогрессини

АХЧА

700 миң сомга дери ахча кыралманы страховане этерикдиле

Кырал Думаны бир кюнде бардырган кыйылуунда халкны банклагы салган 400 миңден 700-го дери миң сом ахчаларына страховане эттигун юсондон законпроект кыралганды.

Физический лицоланы банклада сакталган депозитлери кырууларга бля кеп болганыны юсондон Владимир Путин сентябрьде ахчарында айтан эди. Кырал Думаны депутатлары аны бля байламлы законпретини терк окуучу хазыр кылачкандыла. Анда айтылган ахча, страховане системга кыштышан банкга салынган ахчаны кырууларыгга тийиш илчмени 700 миң сомга жетиргенди. Банк банкротты тюшюк кыласа, энчи иеге аны

200-ге миң сомуну дери 100-процентти өткөмө (букасы атда уа 100 миң сомду) кыайтарылканды, аны юсонде да 200 миңден артык ахчасыны 90 процентти кышуулукду. Алай бля кыайтарылканды ахча уа битву да 700 миң сомдан кеп болуук туюлду. Кырал гарантияланы өлчөмлери жалаңда Россияде угайы, Запалды кеп кыайтарылканды да кепорондиле. Сөз ючюн, Германияда озган ыых ююк билдиргенлерича, гарантияла 90 проценттен 100 процентге дери кепорондиледе (алгачы уа бля кыралда жалаңда суммалары 20 миң евродан кеп болмаган ахчаны саклауларыгга тийиш илчмени бериле эди). Страховане эттерге тошкен ахчаны исинсе суалымды кыайтаргга деген оноу жалаңда Да-

Бюгон Михаил Пермонтову тууган кинодо

Кавказны уллу соймеклиги

Пермонтов кесини ёмюрлюк, амыксы Жюгөн жашар жергеги. Алай жашай да, окс этеги жюргөн, жыгылыганды Масху тау этегине. Бюгондиге дери да ол палах-ибилит аны жарытхандай, кызыратхандай туула мингил жюргөнүн. Мындан арында да ба, аям, алай болуук болур. Адамла Пермонтову позиясына ыспас этгенлери бля бирге, сөзсөз, аны атына, кадарына, кишиликке, ажымлы дуниядан кеткенге да эс буртаныаран кыларак туюлду. Ол, халпарга кере, атышка, балле ашай, бир торлюк кыайгысы болмаганыча, барганды.

Бир ууахтыдан, тактыкыздан сора уа таула, терекке, жаш-жашил кыдык, татыл тонгелер, скойон кыарт анысы, Россиян, Кавказы да кез туурасындан кырангылыкча батдыла. Шум-шумалка кече билдейди дон-дуннича. Пот, тююн айтканды. Чыртда кыоркча билмегенди ёлөмдөн. Ан, а жете келип, андан позиясын, жашууну да сыйдыры.

Пермонтову кыны кызарткан жер назмууга кыуаны, ариулык, илхам бергенди турганды. Жай кез эди. Бу чакыда кеп кюкюрдю, жашанды, асык жуму жуула. Таула кесирини бек улуу жырыларыны жипууну, сарчану эми... Пот а жай, жата жерде. Киши да келмедан анга болушканды. Киши да кыуга жатады аны.

Мен былайда сөвлөмө, ненанчы керек? - пот ахыр керек Кавказын жумушкы кёгөнө, чапаш тауларына, дуния тамашалыгына кырамын кытапкан жерде. Энди уа Масху жанында ауларды, позияратын бля эсертмеси тыш кышула сактайл. Ала бизге алдай закый жашны жашууну сакнаплагыныгга юночюне терс кырай болуурла? Тоз да былайда ауушханды жер жоюодо окс бек улуу постеринден бери. Ол жюкере, аны позиясын Желпеге уа онтта да агырганайлы. Пот аламат сапалат тизгине жоралганы таула да агыра.

Мен бу тизгини аны таулары, ахк Желпеге кире жатамы. Мен кыуандыча, бушудадам, Потче илгиди ол кыалганы. Аламатды - адам эсде кырау, жашуу! Нечик илгиди, постлени ёлпөгөн жадатта, кеслери гуну болуу, чытыт позияны ёлпоромалганычы... Да ол жашууну аламатгыны, тамашалыгыны ачыклагыла, баям этген бир шартды. Жюз жыйырма окс жыл Пермонтов өлгенди. Аны позия Желпеге уа агырганайлы.

Файгъамбар

Толкун ойнайды, жел урады, Желпек агач да боюлган. Насып юсемейи у турды, Андан да кычмай боюлгун. Тобю ююнде, накыт таханча, Башы, алтыпча, даулдетте, Боранлада тынчык тапканча, Боран тилеиди Даулдеттен.

Тамар

Дарып тарында таралады, Черек тарында чырылдады, Кыра кылада кыраларды, Кенгден эслене, бир кыла.

Кавказ

Тангыма а атханды, нурюну, Таула ёмюрге сиздеги кырагыра, Тамамды шю бир алагы кырагыра, Татты жырлары, журтуму койогеней, Сюеме, Кавказ! Сабий юююнде анымы тас этдим. Багыр нигирде уа кырагыра эм Келеди тоздан хычкуну бир ауаз. Бийик сыйгыны мен анданмы элтидим, Сюеме, Кавказ! Мында насыплады жаным минг кер, Беш жыл да озду; тангышым а - жылда 9-чу октябрда, Кёргенем мында эки кеп, бир кере? Сюеме, Кавказ! Сюеме, Кавказ! Сюеме, Кавказ! Додулары Аскер кёчюргенди.

БЕППАЙЛАНЫ Муталип кёчюргенди.

Малкъар тилге орус тилден

Желпек

Тамар

Кавказ

Тюш

Тамар

Кавказ

